

vonnis

RECHTBANK MIDDEN-NEDERLAND

Civiel recht
handelskamer

locatie Utrecht

zaaknummer / rolnummer: C/16/471459 / HA ZA 19-1

Vonnis van 28 augustus 2019

in de zaak van

K,
handelend onder de naam **K**,
wonende te Bergen, Noord-Holland,
verder ook te noemen: **K**,
eiseres in conventie, verweerster in reconventie,
advocaat mr. J. Bouter,

tegen

de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
EDEL COLLECTIES B.V.,
gevestigd te Bunschoten-Spakenburg,
verder ook te noemen: Edel Collecties,
gedaagde in conventie, eiseres in reconventie,
advocaat mr. S.M. Kaak.

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- het vonnis in incident van 28 november 2018,
- het tussenvonnissen van 16 januari 2019,
- de conclusie van antwoord in reconventie met producties 14 tot en met 32,
- de producties 22 tot en met 24 van Edel Collecties,
- het proces-verbaal van comparitie van 11 juli 2019,
- de spreekantekeningen van mr. Kaak,
- de reacties van partijen op het proces-verbaal van comparitie, die bij het proces-verbaal zijn gevoegd.

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

2. Het geschil

2.1. De rechtbank verwijst voor de vorderingen naar het vonnis in incident.

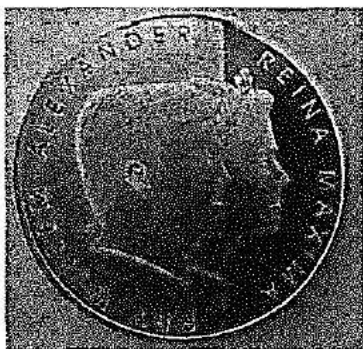
3. De beoordeling in conventie en in reconventie

3.1. Gelet op de nauwe samenhang tussen de vorderingen in conventie en in reconventie zal de rechtbank deze gezamenlijk behandelen.

Waar gaat het om?

3.2. K is medailleur. Vanaf 2005 heeft zij voor Het Nederlandse Muntenthuis B.V. ontwerpen gemaakt voor een penningcollectie rond de verloving en het huwelijk van Willem-Alexander en Máxima met dubbelportretten van het koningspaar. De eerste uitgifte vond plaats op 2 februari 2006, de laatste op 2 februari 2012.

3.3. K heeft in opdracht van de Koninklijke Nederlandse Munt N.V. en de Centrale Bank van Aruba een ontwerp gemaakt voor een herdenkingsmunt ten behoeve van het staatsbezoek van het koningspaar aan Aruba (hierna: Aruba munt). Dit ontwerp is in november 2013 gepresenteerd. Hieronder is een afbeelding van deze munt opgenomen.

Aruba munt

3.4. Edel Collecties houdt zich bezig met het verhandelen van postzegels, munten en (deels zelf ontworpen) penningen.

3.5. Edel Collecties heeft ten behoeve van de troonswisseling op 30 april 2013 twee penningen ontworpen (hierna: Oranje munten), die in april 2013 zijn uitgegeven. Hieronder is een afbeelding van deze penningen opgenomen.

Oranje munt 1

Oranje munt 2

3.6. Edel Collecties heeft ter ere van het staatsbezoek van het koningspaar aan Italië in juni 2017 en aan Portugal in oktober 2017 herdenkingspenningen uitgegeven (hierna: Italië munt en Portugal munt). Hieronder is een afbeelding van deze penningen opgenomen.

Italië munt

Portugal munt

3.7. K stelt dat aan haar ontwerp op de Aruba munt auteursrechtelijke bescherming toekomt en dat Edel Collecties inbreuk maakt op de aan haar toekomende auteurs- en persoonlijkheidsrechten. Dit omdat Edel Collecties zonder toestemming van K het ontwerp één op één heeft gekopieerd op de Italië munt en de Portugal munt, waarop het in verminkte vorm en onder weglating van de initialen van K is geslagen, en deze penningen vervolgens heeft uitgegeven. K vordert daarom in conventie veroordeling van Edel Collecties tot staking van dit onrechtmatige handelen en tot vergoeding van de daardoor geleden schade, met nevenvorderingen.

3.8. Edel Collecties voert hiertegen verweer. Zij stelt dat zij oudere auteursrechten heeft op het dubbelportret van het koningspaar dat staat afgebeeld op de Italië munt en de Portugal munt, omdat dit bewerkingen zijn van haar auteursrechtelijk beschermde ontwerpen op de Oranje munten, die dateren van april 2013. Volgens Edel Collecties maakt K juist inbreuk op de aan haar toekomende auteursrechten op de ontwerpen op de Oranje munten. Dit omdat K zonder toestemming van Edel Collecties de auteursrechtelijk beschermde en karakteristieke elementen van die ontwerpen heeft overgenomen in haar ontwerp op de Aruba munt en deze munt daarna heeft laten produceren en verhandelen. Edel Collecties vordert om die reden in reconventie veroordeling van K tot staking van dat onrechtmatige handelen en tot vergoeding van de daardoor geleden schade, met nevenvorderingen.

3.9. Naar het oordeel van de rechtbank komen de op auteursrechtinbreuk gebaseerde vorderingen van beide partijen niet voor toewijzing in aanmerking. Dit zal hierna worden toegelicht.

Juridisch kader

3.10. Naar vaste rechtspraak is voor auteursrechtelijke bescherming vereist dat het voortbrengsel een eigen, oorspronkelijk karakter heeft en het persoonlijk stempel van de maker draagt. Dit betekent dat sprake moet zijn van een vorm die het resultaat is van scheppende menselijke arbeid en dus van creatieve keuzes. Daarbuiten valt in elk geval al hetgeen een vorm heeft die zo banaal of triviaal is, dat daarachter geen creatieve arbeid van welke aard dan ook valt aan te wijzen. De keuzes van de maker mogen bovendien niet louter

---

een technisch effect dienen of te zeer het resultaat zijn van een door technische uitgangspunten beperkte keuze. Verder geldt dat ook een verzameling of bepaalde selectie van op zichzelf niet beschermde elementen een (oorspronkelijk) werk in de zin van de Auteurswet kan opleveren, mits die selectie het persoonlijk stempel van de maker draagt.

3.11. Voor de beantwoording van de vraag of sprake is van inbreuk op een auteursrecht op een gebruiksvoorwerp moet beoordeeld worden in welke mate de totaalindrukken van het beweerdelijk inbreukmakende product en het beweerdelijk nagebootste werk overeenstemmen en in hoeverre deze overeenstemming het resultaat is van het overnemen van de auteursrechtelijk beschermde (combinatie van) elementen of trekken van het werk. Van een inbreukmakende bewerking is sprake indien een voldoende mate van overeenstemming bestaat tussen het auteursrechtelijk beschermde werk en het beweerdelijk inbreukmakende product.

Aruba munt

3.12. K stelt dat aan haar ontwerp van de Aruba munt auteursrechtelijke bescherming toekomt, omdat het een eigen oorspronkelijk karakter heeft als gevolg van de door K tijdens het ontwerpproces gemaakte eigen, creatieve keuzes. K betwist dat het dubbelportret van het koningspaar op de Aruba munt is ontleend aan de Oranje munten van april 2013. K stelt dat zij voor het dubbelportret gebruik heeft gemaakt van haar eerdere portretontwerpen van Máxima en Willem-Alexander, die oorspronkelijk dateren van respectievelijk 2005 en 2009 en gaandeweg door haar zijn geactualiseerd. Dit maakt het tot een eigen artistieke creatie. Edel Collecties bestrijdt dit.

3.13. K benoemt de volgende kenmerkende trekken van het ontwerp op de Aruba munt, die allemaal zien op het portret van Willem-Alexander:

1. dikke haarplooiën of haarlijnen,
2. haarplooiën lopen via diverse lijnen,
3. afgesneden haarlijn aan de bovenzijde,
4. strakke lijn aan de bovenzijde, die 'geknikt' afloopt,
5. strak voorhoofd met twee dunne lijnen,
6. bakkebaard gaat naar rechts,
7. bakkebaard is een aantal dikke haarlijnen,
8. haar valt strak achter in de nek,
9. grote ruimte tussen haar in nek en kaaklijn waardoor een strakker geheel ontstaat,
10. strak gestileerd, langvormig oor,
11. *meer detailwerk in het oor,*
12. *lang, veel kleiner oor,*
13. strakke oogleden in een trechtersvorm/driehoek,
14. driehoekig oog,
15. strakke lijn, strak jukbeen,
16. *open, fiere blik,*
17. haar voor haar getekende wenkbrauwen,
18. wenkbrauw grof van structuur naar rechts,
19. ronde neusvleugel,
20. een glooiende lijn langs de wangen,
21. duidelijke zichtbare mondhoek,
22. lippen naar boven,
23. *vanwege de lippen een vrolijker uiterlijk,*

24. duidelijk zichtbare gestileerde kaaklijn,
25. hals kent gestileerde een lijn,
26. *vanwege kaaklijn geen onderkin,*
27. bustes strak afgesneden.

3.14. Naar het oordeel van de rechtbank komt aan de cursief weergegeven elementen in dit verband geen betekenis toe, omdat zij onvoldoende concreet beschreven zijn (11. en 12.) dan wel voortvloeien uit andere elementen (16., 23. en 26.). Het antwoord op de vraag of het ontwerp van K op grond van het samenstel van de overige genoemde elementen voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking komt, kan in het midden blijven. Ook als de rechtbank veronderstellenderwijs aanneemt dat dat het geval is, kan dat namelijk niet leiden tot toewijzing van de vorderingen, omdat de gestelde inbreuk niet is komen vast te staan. Daarvoor is het volgende redengevend.

Aruba munt vs Italië munt en Portugal munt

3.15. De rechtbank stelt na visuele waarneming en vergelijking van de gedeponeerde munten vast dat de door K genoemde (relevante) kenmerkende elementen van het ontwerp op de Aruba munt niet één op één zijn overgenomen in het ontwerp op de Italië munt en Portugal munt. Bij het dubbelportret op de Portugal munt zijn de elementen genoemd bij 7., 10., 13., 15., 17., 18., 19. en 22. niet zichtbaar en zijn de elementen genoemd bij 5. en 24. nauwelijks zichtbaar. Bij het dubbelportret op de Italië munt zijn de elementen genoemd bij 5., 6., 7., 10., 13., 15., 17., 18., 19., 22. en 24. in het geheel niet zichtbaar. Dit maakt dat zowel het dubbelportret op de Italië munt als het dubbelportret op de Portugal munt niet dezelfde totaalindruk wekken als het dubbelportret op de Aruba munt. Dit leidt tot de conclusie dat de vorderingen in conventie moeten worden afgewezen.

Oranje munten

3.16. Edel Collecties stelt zich op haar beurt op het standpunt dat aan haar ontwerpen op de Oranje munten auteursrechtelijke bescherming toekomt vanwege de daarbij gemaakte eigen, creatieve keuzes. Edel Collecties benoemt de volgende kenmerkende trekken van de dubbelportretten op de Oranje Munten:

- a. de positionering van de twee portretten, die en profiel zijn weergegeven, te weten naast elkaar waarbij de een iets voor die van de ander is geplaatst, waarbij de neuzen op ongeveer gelijke hoogte zijn weergegeven,
- b. het gezicht en de hals van de personen zijn afgebeeld waarbij met duidelijke gebogen lijnen is weergegeven waar de nek en de hals eindigt,
- c. de koning is als meest prominente persoon afgebeeld doordat hij voor de koningin en/of prinses Beatrix is geplaatst,
- d. de afstand tussen de hoofden, waarbij de neus van de koning ongeveer ter hoogte van de wang van de koningin en/of prinses Beatrix is gepositioneerd,
- e. duidelijke haren door het aanbrengen van lijnen in het kapsel, de haargrens van de koning eindigt in het midden van zijn nek,
- f. de koningin draagt een tiara waarvan de punten zichtbaar zijn,
- g. de koning heeft bakkebaarden,
- h. duidelijke lijnen bij de wangen en mondhoeken.

3.17. Naar het oordeel van de rechtbank komen deze elementen ieder afzonderlijk niet voor bescherming in aanmerking. Het onder a. genoemde element is deels technisch/functioneel bepaald en als zodanig ook niet oorspronkelijk, omdat vóór 2013

dubbelportretten van het koninklijk huis ook al op deze wijze op munten werden gepositioneerd. Het onder b. genoemde element is evenmin oorspronkelijk, omdat er vóór 2013 al op vrijwel dezelfde wijze dubbelportretten van het koninklijk huis op munten zijn afgebeeld. Het onder c. genoemde element is ook niet oorspronkelijk en in hoge mate functioneel bepaald, omdat bij deze plaatsing een lang bestaande traditie is gevolgd, waarbij de regerend vorst(in) op de voorgrond staat en zijn of haar echtgeno(o)t(e) op de achtergrond. De onder d., f. en g. genoemde elementen zijn evenmin oorspronkelijk, want allemaal niet nieuw voor koninklijke portretten op munten. De onder e. en h. genoemde elementen zijn deels functioneel bepaald en verder niet concreet beschreven en (daardoor) ook niet bijzonder te noemen. Voor zover het eigen oorspronkelijke karakter van de Italië munt en de Portugal munt moet worden geacht te zijn gelegen in de combinatie van deze elementen, levert dat hooguit een zwakke auteursrechtelijke bescherming op.

Oranje munten vs Aruba munt

3.18. De rechtbank stelt na visuele waarneming en vergelijking van de gedeponeerde munten vast dat de door Edel Collecties genoemde kenmerkende elementen van de dubbelportretten op de Oranje munten ook zichtbaar zijn op het ontwerp op de Aruba munt. Van een inbreukmakende bewerking is evenwel geen sprake. Als al kan worden aangenomen dat Edel Collecties auteursrechten kan doen gelden op de ontwerpen dan geldt namelijk dat de totaalindruk van het dubbelportret op de Aruba munt anders is dan de totaalindruk die de dubbelportretten op de Oranje munten wekken. Zoals uit 3.13. ook volgt, heeft K naast de door Edel Collecties genoemde elementen vele andere elementen in haar ontwerp op de Aruba munt opgenomen en dat zorgt voor een verschillende totaalindruk. Dit leidt tot de conclusie dat de vorderingen in reconventie die zijn gebaseerd op auteursrechtinbreuk moeten worden afgewezen.

Geldvordering Edel Collecties

3.19. Eind 2015 heeft K Edel Collecties ook al in rechte betrokken vanwege vermeend inbreukmakend handelen. Dit hield verband met verondersteld ongeoorloofd gebruik van het door K ontworpen dubbelportret op een door Edel Collecties uitgegeven herdenkingsmunt ter ere van het staatsbezoek van het koningspaar aan Canada in mei 2015. Partijen hebben toen buiten rechte een regeling getroffen op grond waarvan Edel Collecties aan K een bedrag van € 17.500,00 aan schadevergoeding heeft betaald tegen finale kwijting. Edel Collecties vordert in reconventie terugbetaling van dit bedrag. Volgens Edel Collecties is dit bedrag onverschuldigd, want zonder rechtsgrond, betaald, omdat de claim van K achteraf gezien ten onrechte was. De rechtbank volgt haar daarin niet. Aan de betaling ligt immers een vaststellingsovereenkomst ten grondslag, die Edel Collecties met K heeft gesloten ter beëindiging van het tussen hen gerezen auteursrechtelijke geschil zonder dat daarover een rechterlijk oordeel is gegeven. Deze vaststellingsovereenkomst is nog ongewijzigd van kracht. De vordering wordt daarom afgewezen.

Proceskosten

3.20. De rechtbank ziet gelet op de samenhang van de conventie en reconventie, de uitkomst van deze procedures en het ontbreken van voldoende op de afzonderlijke procedures toegespitste kostenspecificaties, aanleiding om de proceskosten in conventie en in reconventie te compenseren, in die zin dat iedere partij de eigen kosten draagt.

---

4. De beslissing

De rechtbank

in conventie

4.1. wijst de vorderingen van K af,

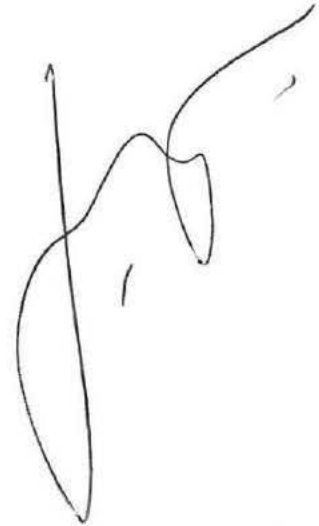
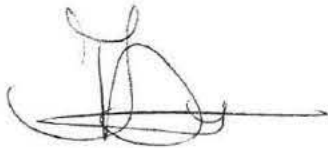
in reconventie

4.2. wijst de vorderingen van Edel Collecties af,

in conventie en reconventie

4.3. compenseert de proceskosten tussen partijen in die zin dat iedere partij de eigen kosten draagt.

Dit vonnis is gewezen door mr. R.A. Steenbergen en in het openbaar uitgesproken op 28 augustus 2019.

VOOR AFSCHRIFT
DE GRIFFIER VAN DE RECHTBANK
MIDDEN-NEDERLAND

